

DAVČNA OBRAVNAVA DOHODKOV IZ KUPONSKIH OBVEZNIC IN DELNIC

Pojasnilo DURS, št. 42153-569/2011-2, 14. 12. 2011

Na podlagi zaprosila zavezanca v nadaljevanju posredujemo splošno pojasnilo v zvezi z davčnimi posledicami trgovanja z vrednostnimi papirji (kuponskimi obveznicami in delnicami), katerih izdajatelji so domače in tuje osebe, in ki se ponujajo javnosti oziroma uvrščajo v trgovanje na organiziranem trgu v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS).

1. Kuponske obveznice*

1.1. Davčna obravnava dohodkov iz kuponskih obveznic, ki jih dosegajo fizične osebe

Davčna obravnava dohodkov iz kuponskih obveznic, ki jih dosegajo fizične osebe, je določena z Zakonom o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 13/11-UPB7).

1.1.1. Obresti

Po ZDoh-2 so med drugim obdavčene tudi obresti od dolžniških vrednostnih papirjev (prvi odstavek 81. člena ZDoh-2).

V 83. členu ZDoh-2 je določeno splošno pravilo za ugotavljanje davčne osnove od obresti, v členu 87 ZDoh-2 pa je določeno posebno pravilo za ugotavljanje davčne osnove od obresti, doseženih z unovčitvijo kupona za izplačilo obresti. Davčna osnova od obresti, doseženih z unovčitvijo kupona za izplačilo obresti, so dosežene obresti.

Od ugotovljene davčne osnove od obresti se dohodnina izračuna in plača po stopnji 20 % in se šteje kot dokončen davek (prvi odstavek 132. člena ZDoh-2). To pomeni, da se davčne osnove od obresti ne všteva v letno davčno osnovo za odmero dohodnine posameznega davčnega leta.

Davčna obravnava obresti na kuponske obveznice, dosežene pri fizični osebi, ki opravlja dejavnost

V skladu z 2. točko prvega odstavka 54. člena ZDoh-2 kot prihodek pri ugotavljanju davčne osnove od dohodka iz dejavnosti **ne štejejo obresti**, kot so določene v III.6.1. poglavju ZDoh-2, in dosežene na podlagi dolžniških vrednostnih papirjev, izdanih v seriji, za katere so z zakonom, ki ureja trg vrednostnih papirjev, določeni pogoji in način poslovanja z njimi.

V skladu s prej navedenim se pri ugotavljanju davčne osnove od dohodka iz dejavnosti iz prihodkov **izključujejo** obresti, pri katerih **sta hkrati** izpolnjena dva pogoja:

- gre za obresti, kot so določene v III.6.1. poglavju ZDoh-2, in
- gre za obresti, dosežene na podlagi določenih dolžniških vrednostnih papirjev.

Vse ostale obresti se obravnavajo kot prihodki iz dejavnosti, če fizična oseba v poslu, na podlagi katerega se izplačujejo obresti, nastopa kot fizična oseba, ki opravlja dejavnost, in se posel temu ustrezno evidentira v poslovnih knjigah fizične osebe.

Iz pojasnjenega sledi, da se v primeru, ko sta hkrati izpolnjena oba prej navedena pogoja, obresti na dolžniške vrednostne papirje davčno obravnavajo enako kot pri fizični osebi, ki ne opravlja dejavnosti.

Davčna obravnava obresti, doseženih z unovčitvijo kupona za izplačilo obresti, je odvisna od treh dejavnikov, in sicer:

- rezidentstva davčnega zavezanca,
- od vira obresti (ali so obresti dosežene v Sloveniji ali izven Slovenije) ter
- vrste obveznic.

1.1.1.1. Obresti plačane rezidentom in nerezidentom

Rezident je skladno s prvim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji in izven Slovenije.

Nerezident je skladno z drugim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji.

> Ne glede na navedeno nerezidenti ne plačujejo dohodnine od obresti na vrednostne papirje, opredeljene v drugem, petem in šestem odstavku 33. člena ZDoh-2.

Po drugem odstavku 5. člena ZDoh-2, fizična oseba, ki je rezident v državi članici Evropske unije, ki ni Slovenija, ne plačuje dohodnine od dohodka od prihrankov – ki ima vir v Sloveniji in o katerem je plačilni zastopnik dolžan poročati davčnemu organu v skladu z določbami poglavja, ki ureja dajanje podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti v zakonu, ki ureja davčni postopek (tj. 10. podpoglavje I. poglavja petega dela ZDavP-2) – če je upravičeni lastnik navedenega dohodka.

Po petem odstavku 5. člena ZDoh-2, nerezident ne plačuje dohodnine od obresti na vrednostne papirje, katerih izdajateljica je Republika Slovenija in so izdani na podlagi zakona, ki ureja javne finance.

Po šestem odstavku 5. člena ZDoh-2, nerezident ne plačuje dohodnine od obresti na dolžniške vrednostne papirje, ki jih izda gospodarska družba, ki je ustanovljena v skladu s predpisi v Sloveniji, če:

1. ne vsebujejo opcije zamenjave za lastniški vrednostni papir (oziroma ne vsebujejo opcije imetnikov, z uresničitvijo katere dosežejo zamenjavo za lastniški vrednostni papir, če je izdajatelj dolžniškega vrednostnega papirja banka), in
2. so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu ali se z njimi trguje v večstranskem sistemu trgovanja v državi članici EU ali v državi članici Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (v nadaljnjem besedilu: OECD),

razen v primeru dolžniških vrednostnih papirjev, ki so izdani za plačilo odškodnin v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo.

1.1.1.2. Obresti z virom v Sloveniji in z virom izven Slovenije

Za namene določanja **vira** dohodka (tj. vira obresti na kuponske obveznic) je treba upoštevati določbe 10. in 13. člena ZDoh-2.

Na podlagi 5. točke prvega odstavka 10. člena ZDoh-2 imajo obresti vir v Sloveniji, če je dohodek izplačala ali ji je bil zaračunan, oseba, ki je rezident po tem zakonu ali po zakonu, ki ureja davke od dohodkov pravnih oseb, ali poslovna enota nerezidenta po tem zakonu ali zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, razen če je obresti izplačala poslovna enota izven Slovenije in se v skladu s tem zakonom oziroma zakonom, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, šteje za odbitno postavko pri izračunu davčne osnove, ki pripada poslovni enoti izven Slovenije.

Na podlagi 13. člena ZDoh-2 imajo vir v Sloveniji obresti

1. od vrednostnih papirjev in pravic iz vrednostnih papirjev, ki jih izdajo:
 - a. RS, Banka Slovenije ali samoupravne lokalne skupnosti,
 - b. gospodarske družbe, zadruga in druge oblike organiziranja, ki so ustanovljene v skladu s predpisi v Sloveniji in
2. lastniških deležev in pravic iz lastniških deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja, ki so ustanovljene v skladu s predpisi v Sloveniji,

vključno z dobičkom iz kapitala, doseženim z njihovo odsvojitvijo.

Obresti, ki nimajo vira v Sloveniji po zgoraj navedenih določbah ZDoh-2, imajo vir izven Slovenije.

➤ Skladno z navedenim, se v primeru, ko je izdajatelj kuponskih obveznic, ki so sicer uvrščene v trgovanje na organiziranem trgu v Sloveniji, tuja družba (tj. družba, ki je ustanovljena v skladu s tujimi predpisi) in za obresti ni mogoče določiti vira po 10. členu ZDoh-2, za obresti na take kuponske obveznice šteje, da imajo vir izven Slovenije. Navedeno pomeni, da nerezidenti niso zavezani za plačilo dohodnine od takih obresti, rezidenti pa lahko v skladu z določbami IX. poglavja ZDoh-2 (Odprava dvojnega obdavčevanja dohodkov rezidenta z virom izven Slovenije) odmerjeno dohodnino zmanjšajo za ustrezen del v tujini plačanega davka od takih obresti. Več o načinu plačevanja dohodnine od obresti, ki imajo vir v tujini, je opisano v točki a2 spodaj.

1.1.1.3. Plačilo davka od obresti

a) Plačilo obresti rezidentom

a1) Obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji

Dohodnino od obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji, praviloma izračuna plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom obresti. Skladno s 132. členom ZDoh-2 se dohodnina odmeri po stopnji 20 %.

Plačnik davka je opredeljen v 58. členu ZDavP-2** in sicer se za plačnika davka lahko šteje izdajatelj obveznice ali druga oseba, odvisno od primera.

Navedeno ne velja v primerih, določenih v osmem odstavku 325. člena ZDavP-2 (Uradni list RS, št. 13/11-UPB4), ko davčni organ na podlagi napovedi zavezanca ugotovi dohodnino, in sicer od:

1. vrednostnih papirjev, katerih izdajateljica je RS in so izdani na podlagi zakona, ki ureja javne finance;
2. dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izda gospodarska družba, ki je ustanovljena v skladu s predpisi v Sloveniji, če:
 - ne vsebujejo opcije zamenjave za lastniški vrednostni papir (oziroma ne vsebujejo opcije imetnikov, z uresnitvijo katere dosežejo zamenjavo za lastniški vrednostni papir, če je izdajatelj dolžniškega vrednostnega papirja banka) in
 - so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu ali se z njimi trguje v večstranskem sistemu trgovanja v državi članici EU ali državi članici Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj,

razen v primeru dolžniških vrednostnih papirjev, ki so izdani za plačilo odškodnine v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo.

V navedenih primerih plačnik davka ne izračuna, odtegne in plača davčnega odtegljaja, temveč davčni organ ugotovi dohodnino od obresti, ki jih doseže rezident, na podlagi napovedi zavezanca. Skladno s prvim odstavkom 326. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 mora davčni zavezanec napoved za odmero dohodnine od obresti od prej opredeljenih vrednostnih papirjev (v osmem odstavku 325. člena ZDavP-2) vložiti pri davčnem organu do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje.

Ne glede na navedeno, v primeru dolžniških vrednostnih papirjev, ki so izdani za plačilo odškodnin v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo (tj. obveznice SOS2E), dohodnino od obresti izračuna, odtegne in plača plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja.

a2) Obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir izven Slovenije

Dohodnino od obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir izven Slovenije, praviloma ugotovi davčni organ na podlagi napovedi zavezanca. Skladno s 132. členom ZDoh-2 se dohodnina odmeri po stopnji 20 %.

Rezident lahko v skladu z določbami IX. poglavja ZDoh-2 (Odprava dvojnega obdavčevanja dohodkov rezidenta z virom izven Slovenije) odmerjeno dohodnino zmanjša za ustrezen del v tujini plačanega davka od takih obresti.

Navedeno ne velja, če obresti, ki imajo vir izven Slovenije, izplača oseba, ki je plačnik davka (npr. po 6. ali 7. točki prvega odstavka 58. člena ZDavP-2). Dohodnino v tem primeru izračuna plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom obresti.

b) Plačilo obresti nerezidentom

b1) Obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji

Dohodnino od obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir v Sloveniji, praviloma izračuna plačnik davka*** kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom obresti. Skladno s 132. členom ZDoh-2 se dohodnina odmeri po stopnji 20 %. Nerezidenti lahko skladno z določbami ZDavP-2 (260. ali 262. člen) uveljavljajo ugodnosti, določene z mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja (znižanje ali oprostitvev oziroma vračilo davčnega odtegljaja), ki jo je Slovenija sklenila z državo njihovega rezidentstva.

Navedeno ne velja v primerih, ko nerezidenti ne plačujejo dohodnine od obresti na vrednostne papirje (tj. gre za obresti iz drugega, petega in šestega odstavka 33. člena ZDoh-2).

> Kadar plačnik davka obresti na nematerializirane kuponske obveznice, od katerih se plačuje davčni odtegljaj, izplača osebi, ki jih prejme za tuj račun, plačnik davka ravna kot je določeno v III.a poglavju ZDavP-2 (členi 383.b do 383.g). [Več o tem in s tem povezani pravici davčnega zavezanca za vračilo previsoko odtegnjenega davčnega odtegljaja je obrazloženo v pojasnilih Davčne uprave RS.](#)

b2) Obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir izven Slovenije

Skladno z zgoraj navedenim (drugi odstavek 5. člena ZDoh-2) nerezidenti niso zavezani za plačilo dohodnine od obresti na kuponske obveznice, ki imajo vir izven Slovenije.

1.1.1.4. Dajanje podatkov davčnemu organu

a) Dajanje podatkov o obrestih, ki jih dosega rezidenti

a1) Dajanje podatkov o obrestih, od katerih se plačuje davčni odtegljaj

Skladno z ZDavP-2 se podatki davčnemu organu dostavljajo s predložitvijo obračuna davčnega odtegljaja (obrazec REK-2) (peti odstavek 337. člena ZDavP-2).

Podatke morajo dostaviti tako plačniki davka od obresti, ki imajo vir v Sloveniji, kot tudi plačniki davka od obresti, ki imajo vir izven Slovenije.

a2) Dajanje podatkov o obrestih, od katerih davčni organ ugotovi dohodnino na podlagi napovedi zavezanca

V prvem odstavku 337. člena ZDavP-2 je določeno, da mora plačnik davka iz 58. člena tega zakona davčnemu organu dostaviti podatke potrebne za pobiranje dohodnine, določanje davčne osnove in uveljavljanje davčnih olajšav ter identifikacijo zavezanca za davek in zavezanca za dajanje podatkov. Plačnik davka mora davčnemu organu dostaviti tudi podatke o vzdrževanih družinskih članih.

Po 1. in 2. točki drugega odstavka 337. člena ZDavP-2 mora podatke iz prvega odstavka istega člena davčnemu organu dostaviti tudi pravna oseba oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je v skladu z zakonom o obdavčenju rezident Republike Slovenije ali nerezident Republike Slovenije (ki ima v skladu z zakonom o obdavčenju poslovno enoto nerezidenta v Republiki Sloveniji), razen diplomatsko-konzularno predstavništvo tuje države ali predstavništvo mednarodne organizacije, ki fizični osebi izplačajo dohodek, oproščen plačila dohodnine v skladu z zakonom o dohodnini, ali dohodek, ki se ne všteva v letno davčno osnovo na letni ravni od katerega se dohodnina izračuna z odmerni odločbo, in sicer ne glede na to, ali jih tak dohodek bremeni.

Skladno z navedenim je treba podatke iz prvega odstavka 337. člena ZDavP-2 davčnemu organu dostaviti v primeru, ko se obresti na vrednostne papirje iz osmega odstavka 325. člena ZDavP-2 (tj. ko davčni organ na podlagi napovedi zavezanca ugotovi dohodnino od obresti), izplačajo neposredno fizičnim osebam rezidentom Slovenije. To pomeni, da mora v primeru, ko se dohodek izplača rezidentu Slovenije preko več posrednikov v Sloveniji, podatke davčnemu organu dostaviti posrednik, ki je dohodek izplačal (tj. posrednik, ki je zadnji v verigi).

Skladno z navedenim morajo podatke davčnemu organu dostaviti tudi posredniki v Sloveniji, ki so fizičnim osebam rezidentom izplačali obresti z virom v tujini in sicer podatke dostavi posrednik, ki je zadnji v verigi.

Skladno s četrtnim odstavkom 337. člena ZDavP-2 morajo osebe, zavezane za dajanje podatkov, podatke iz tega člena (v zvezi s tovrstnimi obrestmi) dostaviti davčnemu organu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto.

b) Dajanje podatkov o obrestih, ki jih dosegajo nerezidenti

a1) Dajanje podatkov o obrestih, od katerih se plačuje davčni odtegljaj

Skladno z ZDavP-2 se podatki davčnemu organu dostavljajo s predložitvijo obračuna davčnega odtegljaja (obrazec REK-2) (peti odstavek 337. člena ZDavP-2).

a2) Dajanje podatkov o oproščenih obrestih

a2a) Dajanje podatkov o obrestih iz drugega odstavka 33. člena ZDoh-2

Skladno z drugim odstavkom 33. člena ZDoh-2 fizična oseba, ki je rezident v državi članici Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ki ni Slovenija, ne plačuje dohodnine od dohodka od prihrankov – ki ima vir v Sloveniji in o katerem je plačilni zastopnik dolžan poročati davčnemu organu v skladu z določbami poglavja, ki ureja dajanje podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti v zakonu, ki ureja davčni postopek – če je upravičeni lastnik navedenega dohodka.

Skladno z navedenim so dohodnine od obresti od kuponskih obveznic z virom v RS oproščene fizične osebe, rezidenti v drugi državi članici EU, če je plačilni zastopnik dolžan poročati davčnemu organu v skladu z določbami poglavja, ki ureja dajanje podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti v zakonu, ki ureja davčni postopek (tj. v skladu z določbami 10. podpoglavja I. poglavja petega dela ZDavP-2, s katerimi je v slovenski pravni red prevzeta vsebina Direktive Sveta 2003/48/ES z dne 3. junija 2003 o obdavčitvi dohodka od prihrankov v obliki plačil obresti).

Če v skladu z navedenim poglavjem ne obstaja obveznost poročanja davčnemu organu, oprostitev po drugem odstavku 33. člena ZDoh-2 ne velja. Lahko pa velja oprostitev po petem in šestem odstavku 33. člena ZDoh-2.

> Opozoriti je treba, da lahko obstaja obveznost dostave podatkov po 10. podpoglavju I. poglavja petega dela ZDavP-2 tudi v primerih, ko se dohodek od prihrankov v obliki obresti:

- ki ima vir v tujini, izplača rezidentom v drugih državah članic EU preko posrednikov v Sloveniji, in
- izplača rezidentom ozemelj, s katerimi je Slovenija sklenila mednarodne sporazume o obdavčevanju dohodkov od prihrankov v obliki plačil obresti (ki je začasno uporabljajo od 1. julija 2005 dalje)****, če je tako določeno z mednarodno pogodbo in sicer ne glede na to ali, ali se od takih obresti plačuje davčni odtegljaj po ZDoh-2 in o njih poroča kot je navedeno v točki a1 zgoraj (tj. če gre za obresti, od katerih se plačuje davčni odtegljaj ali če gre za oproščene obresti iz petega in šestega odstavka 33. člena ZDoh-2).

a2b) Dajanje podatkov o obresti iz petega in šestega odstavka 33. člena ZDoh-2

Skladno z prvim odstavkom ter 1. in 2. točko drugega odstavka 33. člena ZDoh-2 je treba podatke iz prvega odstavka 337. člena ZDavP-2 davčnemu organu dostaviti tudi v primeru, ko se obresti na vrednostne papirje iz osmega odstavka 325. člena ZDavP-2 (tj. gre za obresti, v primeru katerih so nerezidenti Slovenije oproščeni dohodnine), izplačajo neposredno fizičnim osebam nerezidentom Slovenije. To pomeni, da mora v primeru, ko se dohodek izplača nerezidentu Slovenije preko več posrednikov v Sloveniji, podatke davčnemu organu dostaviti posrednik, ki je dohodek izplačal (tj. posrednik, ki je zadnji v verigi).

Če so bili podatki že dostavljeni davčnemu organu po točki a2a zgoraj, se podatkov za nerezidente ne dostavlja na način, kot je opisano v tej točki.

1.1.1.5. Dajanje podatkov davčnemu zavezancu

a) Dajanje podatkov o obrestih, od katerih se plačuje davčni odtegljaj

Po določbi šestega odstavka 337. člena ZDavP-2 osebe, ki so zavezane za dajanje podatkov, niso dolžne davčnemu zavezancu (rezidentu ali nerezidentu) do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto dostaviti podatkov, ki se nanašajo na obresti od kuponskih obveznic, od katerih je bil plačan davčni odtegljaj.

b) Dajanje podatkov o obresti, od katerih davčni organ ugotovi dohodnino na podlagi napovedi zavezanca

Po določbi sedmega odstavka 337. člena ZDavP-2 morajo osebe, zavezane za dajanje podatkov*****, **davčnemu zavezancu** najpozneje do desetega dne v mesecu **dostaviti podatke**, ki se nanašajo na obresti, prejete v preteklem trimesečju, od vrednostnih papirjev iz osmega odstavka 325. člena ZDavP-2 (razen v primeru dolžniških vrednostnih papirjev, ki so izdani za plačilo odškodnin v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo, od katerih se plačuje dohodnina z davčnim odtegljajem).

Glede na to, da napoved za odmero dohodnine od tovrstnih obresti (ki se vložijo pri davčnem organu do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje) vlagajo davčni zavezanci rezidenti Slovenije, se podatki po sedmem odstavku 337. člena dostavljajo davčnim zavezancem rezidentom.

V primeru, ko se dohodek izplača preko več posrednikov v Sloveniji, mora podatke davčnemu zavezancu rezidentu dostaviti posrednik, ki je dohodek izplačal (tj. posrednik, ki je zadnji v verigi).

1.2. Davčna obravnava obresti iz kuponskih obveznic, ki jih dosegajo pravne osebe z vidika Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb – ZDDPO-2 (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10 in 59/11)

Z vidika obveznosti za davčni odtegljaj plačnik davka skladno s 70. členom ZDDPO-2 izračuna, odtegne in plača davek po stopnji 15 % med drugim tudi od obresti od vseh dolžniških vrednostnih papirjev in drugih dolžniških finančnih instrumentov, vključno s premijami in nagradami, ki pripadajo takim vrednostnim papirjem in finančnim instrumentom, in imajo vir v Sloveniji, ne glede na to, ali je prejemnik obresti rezident ali nerezident. Navedeno ne velja za obresti na vrednostne papirje, ki jih izdaja Slovenija in za obresti iz izdanih dolžniških vrednostnih papirjev s strani pooblaščenice institucije v skladu z zakonom, ki ureja zavarovanje in financiranje mednarodnih gospodarskih poslov, za katere po navedenem zakonu daje poročilo Slovenija.

Na podlagi drugega odstavka 70. člena ZDDPO-2 se davek ne izračuna, odtegne in plača od obresti, plačanih Republiki Sloveniji ali samoupravni lokalni skupnosti v Sloveniji, Banki Slovenije, zavezancu rezidentu, ki izplačevalcu sporoči svojo davčno številko, ter zavezancu nerezidentu, ki je zavezan za davek od dohodkov, ki jih dosega z dejavnostjo oziroma posli v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, in izplačevalcu sporoči svojo davčno številko, če gre za dohodke, plačane tej poslovni enoti.

Pri tem je treba opozoriti na določbo 70.a člena (posebna ureditev davčnega odtegljaja za obresti od dolžniških vrednostnih papirjev) ZDDPO-2, na podlagi katere, se davek ne izračuna, odtegne in plača od plačil od obresti na dolžniške vrednostne papirje, ki jih izda gospodarska družba, ki je ustanovljena v skladu s predpisi v Sloveniji, če:

- ne vsebujejo opcije zamenjave za lastniški vrednostni papir (oziroma ne vsebujejo opcije imetnikov, z uresničitvijo katere dosežejo zamenjavo za lastniški vrednostni papir, če je izdajatelj dolžniškega vrednostnega papirja banka) in
- so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu ali se z njimi trguje v večstranskem sistemu trgovanja v državi članici EU ali v državi članici Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj,

razen v primeru dolžniških vrednostnih papirjev, ki so izdani za plačilo odškodnin v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo.

Obrazec za obračun davčnega odtegljaja (ODO-1) je določen s Pravilnikom o obrazcu za obračun davčnih odtegljajev od plačil dohodkov rezidentov in nerezidentov in načinu predložitve obrazca davčnemu organu (Uradni list RS, št. 136/06, 117/08 in 50/10).

V primeru izplačevanja dohodkov nerezidentom držav, s katerimi ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, lahko prejemnik dohodka z namenom, da izkoristi ugodnosti po tej pogodbi, plačniku davka predloži izpolnjen zahtevek za zmanjšanje ali oprostitve plačila davka.

Posebej je v 72. členu ZDDPO-2 urejeno obdavčenje, ki velja v zvezi s plačili obresti in

plačili uporabe premoženjskih pravic med povezanimi družbami iz različnih držav članic EU.

Z vidika prejemnikov dohodkov (pravnih oseb, rezidentov in nerezidentov, ki dosegajo dobiček z opravljanjem dejavnosti oziroma poslovanjem v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, ki so po ZDDPO-2 zavezani za obračunavanje in plačevanje davka na podlagi davčnega obračuna) se prihodki iz naslova obresti od kuponskih obveznic vključujejo v davčno osnovo (dobiček), ki je predmet obdavčitve po tem zakonu. Za ugotavljanje dobička v davčnem obračunu se temeljno upoštevajo prihodki in odhodki, ki jih zavezanec ugotovi v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi, razen prihodkov in odhodkov glede katerih ZDDPO-2 določa posebno davčno obravnavo.

2. Delnice

2.1. Davčna obravnava dohodkov, doseženih na podlagi delnic, z vidika ZDoh-2

Dohodki, ki so doseženi na podlagi delnic, so najbolj pogosto dividende in dobički iz kapitala. V nadaljevanju je pojasnjena njihova davčna obravnava z vidika ZDoh-2. Uvodoma pojasnjujemo, da je davčna obravnava navedenih dohodkov odvisna od več dejavnikov, in sicer od:

- rezidentstva davčnega zavezanca,
- vira dividend oziroma dobička iz kapitala (ali sta navedena dohodka dosežena v Sloveniji ali izven Slovenije).

2.1.1. Dividende

Obdavčitev dividend je urejena v ZDoh-2 v poglavju III.6.2. Glede na to, da je namen tega pojasnila davčna obravnava dohodkov, doseženih na podlagi vrednostnih papirjev, se bomo v tem delu pojasnila omejili le na dohodek, ki se po ZDoh-2 šteje za dividende in je dosežen na podlagi delnic.

Skladno z 90. členom ZDoh-2 se za dividende štejejo v prvi vrsti dividende kot izplačilo udeležbe v dobičku delniške družbi na podlagi delnic.

Davčna osnova za dividende je opredeljena v 91. členu ZDoh-2. Pri tem so dosežene dividende davčna osnova, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Od ugotovljene davčne osnove od dividend se dohodnina izračuna in plača po stopnji 20 % in se šteje kot dokončen davek (prvi odstavek 132. člena ZDoh-2). To pomeni, da se davčne osnove od dividend ne vštevajo v letno davčno osnovo za odmero dohodnine posameznega davčnega leta.

Davčna obravnava dividend, doseženih pri fizični osebi, ki opravlja dejavnost

Dividende fizične osebe, ki opravlja dejavnost, se v skladu s 1. točko prvega odstavka 54. člena ZDoh-2 ne štejejo kot prihodek pri ugotavljanju davčne osnove od dohodka iz dejavnosti. Na podlagi drugega odstavka 54. člena ZDoh-2 se prihodki od dividend štejejo kot dohodek iz kapitala, kot je določen v III.6. poglavju ZDoh-2.

Iz pojasnjenega sledi, da se dividende, če jih dosega fizična oseba, ki opravlja dejavnost, davčno obravnavajo enako kot pri fizični osebi, ki ne opravlja dejavnosti.

2.1.1.1. Dividende, ki jih dosežejo rezidenti in nerezidenti

Rezident je skladno s prvim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh dividend na delnice, ki imajo vir v Sloveniji in izven Slovenije.

Nerezident je skladno z drugim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh dividend na delnice, ki imajo vir v Sloveniji.

2.1.1.2. Dividende z virom v Sloveniji in z virom izven Slovenije

Glej pojasnilo pod točko 1.1.1.2. Obresti z virom v Sloveniji in izven Slovenije. Za dividende veljajo ista pravila glede določanja njihovega vira kot za obresti.

2.1.1.3. Plačilo dohodnine od dividend

Dohodnino od dividend na vrednostne papirje z virom v RS praviloma izračuna plačnik davka v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora dohodnino kot davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom dividend (četrty odstavek 325. člena ZDavP-2).

Če dividende izplača oseba, ki ni plačnik davka, dohodnino od dividend ugotovi davčni organ na podlagi napovedi zavezanca. Prav tako na podlagi devetega odstavka 325. člena ZDavP-2 dohodnino od dividend ugotovi davčni organ na podlagi napovedi zavezanca v primeru, ko plačnik davka davčnega odtegljaja ne izračuna in ne odtegne, če ima dohodek iz finančnih instrumentov, od katerega se v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj:

- vir v Sloveniji in je prejet v naravi ter ga je izplačala oseba iz 1. točke prvega odstavka 58. člena ZDavP-2 drugi osebi iz drugega odstavka navedenega člena, ki se šteje za plačnika davka
- vir izven Slovenije in je prejet v naravi ali je izven Slovenije neposredno reinvestiran.

Davčni zavezanec mora napoved za odmero dohodnine od dividend, opredeljenih v devetem odstavku 325. člena ZDavP-2, vložiti pri davčnem organu do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje. V istem roku mora davčni zavezanec vložiti napoved za odmero dohodnine od dividend v primeru, če dividende izplača oseba, ki ni plačnik davka (prvi odstavek 326. člena ZDavP-2).

Po določbi sedmega odstavka 337. člena ZDavP-2, morajo osebe, zavezane za dajanje podatkov, davčnemu zavezancu najpozneje do desetega dne v mesecu dostaviti podatke, ki se nanašajo na dividende, opredeljene v devetem odstavku 325. člena ZDavP-2, in jih je davčni zavezanec dolžan napovedati sam do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje. Podatki po sedmem odstavku 337. člena ZDavP-2 se dostavljajo davčnim zavezancem – rezidentom za dividende z virom v Sloveniji in izven Slovenije, nerezidentom pa le za dohodke z virom v Sloveniji.

V primeru, ko se dohodek izplača rezidentu in nerezidentu Slovenije preko več posrednikov v Sloveniji, mora podatke (davčnemu organu in davčnemu zavezancu) dostaviti posrednik, ki je dohodek izplačal (tj. posrednik, ki je zadnji v verigi).

> Kadar plačnik davka dividende na nematerializirane delnice, od katerih se plačuje davčni odtegljaj, izplača osebi, ki jih prejme za tuj račun, plačnik davka ravna kot je določeno v III.a poglavju ZDavP-2 (členi od 383.b do 383.g). [Več o tem in s tem povezani pravici davčnega zavezanca za vračilo previsoko odtegnjenega davčnega odtegljaja je obrazloženo v pojasnilih Davčne uprave RS.](#)

2.1.1.4. Obveznost avtomatičnega dajanja podatkov o dividendah na vrednostne papirje za rezidente in nerezidente

V prvem odstavku 337. člena ZDavP-2 je določeno, da mora plačnik davka iz 58. člena tega zakona davčnemu organu dostaviti podatke potrebne za pobiranje dohodnine, določanje davčne osnove in uveljavljanje davčnih olajšav ter identifikacijo zavezanca za davek in zavezanca za dajanje podatkov. Plačnik davka mora davčnemu organu dostaviti tudi podatke o vzdrževanih družinskih članih.

Po 1. in 2. točki drugega odstavka istega člena mora podatke iz prejšnjega odstavka davčnemu organu dostaviti tudi pravna oseba oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je v skladu z zakonom o obdavčenju rezident Republike Slovenije ali nerezident Republike Slovenije (ki ima v skladu z zakonom o obdavčenju poslovno enoto nerezidenta v Republiki Sloveniji), razen diplomatsko-konzularno predstavništvo tuje države ali predstavništvo mednarodne organizacije, ki fizični osebi izplačajo dohodek, oproščen plačila dohodnine v skladu z zakonom o dohodnini, ali dohodek, ki se ne všteva v letno davčno osnovo na letni ravni od katerega se dohodnina izračuna z odmerno odločbo, in sicer ne glede na to, ali jih tak dohodek bremeni.

Osebe, zavezane za dajanje podatkov, morajo podatke iz tega člena dostaviti davčnemu organu in davčnemu zavezancu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto (četrti odstavek 337. člena ZDavP-2). Osebe, ki so zavezane za dajanje podatkov, pa niso dolžne dostaviti davčnemu zavezancu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto podatkov iz 337. člena ZDavP-2, ki se nanašajo na *obresti* (razen podatkov, ki se nanašajo na obresti pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Republiki Sloveniji, in pri bankah drugih držav članic EU) *in dividende, od katerih je bil plačan davčni odtegljaj*.

2.1.2. Dobiček iz kapitala

Obdavčitev dobička iz kapitala je določena v ZDoh-2 v poglavju III.6.3. Dobiček iz kapitala je dobiček, dosežen z odsvojitvijo kapitala. Za kapital se po ZDoh-2 med drugim štejejo tudi delnice.

Davčna obravnava dobička, ki ga z odsvojitvijo delnice doseže fizična oseba, ki opravlja dejavnost

Po poglavju III.6.3 ZDoh-2 so obdavčeni tudi dobički iz kapitala, ki jih z odsvojitvijo delnic dosežejo fizične osebe, ki opravljajo dejavnost.

2.1.2.1. Dobiček iz kapitala, ki ga dosežejo rezidenti in nerezidenti

Rezident je skladno s prvim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh dobičkov iz kapitala, ki imajo vir v Sloveniji in izven Slovenije.

Nerezident je skladno z drugim odstavkom 5. člena ZDoh-2 zavezan za plačilo dohodnine od vseh dobičkov iz kapitala, ki imajo vir v Sloveniji.

> Ne glede na navedeno nerezidenti ne plačujejo dohodnine od dobička iz kapitala, opredeljenega v prvem odstavku 33. člena ZDoh-2.

Po prvem odstavku 33. člena ZDoh-2 nerezident ne plačuje dohodnine od dobička iz kapitala, pod pogojem, da ima dobiček iz kapitala vir v Sloveniji samo po 13. ali 14. členu tega zakona in če vrednostni papir ali lastniški delež, ki ga nerezident odsvoji, ni del pretežnega lastniškega deleža. (tj. lastniškega deleža, na podlagi katerega zavezanec ima ali je imel v kateremkoli času v preteklih petih letih pred odsvojitvijo deleža, neposredno ali posredno preko povezanih oseb, vsaj 10 % delež glasovalnih pravic ali vsaj 10 % delež v kapitalu oziroma v posameznem razredu delnic določene pravne osebe).

2.1.2.2. Dobički iz kapitala z virom v Sloveniji in z virom izven Slovenije

Za namene določanja vira dohodka (tj. vira dobička iz kapitala iz delnic) je treba upoštevati določbe 12. in 13. člena ZDoh-2.

Na podlagi 13. člena ZDoh-2 ima vir v Sloveniji dobiček iz kapitala, dosežen z odsvojitvijo:

1. vrednostnih papirjev in pravic iz vrednostnih papirjev, ki jih izdajo:
 - a. RS, Banka Slovenije ali samoupravne lokalne skupnosti,
 - b. gospodarske družbe, zadrug in druge oblike organiziranja, ki so ustanovljene v skladu s predpisi v Sloveniji in
2. lastniških deležev in pravic iz lastniških deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja, ki so ustanovljene v skladu s predpisi v Sloveniji.

Na podlagi drugega odstavka 12. člena ZDoh-2 ima vir v Sloveniji dobiček iz kapitala od odsvojitve lastniških deležev in pravic iz lastniških deležev v gospodarski družbi, zadrugi ali drugi obliki organiziranja, katerih več kot 50 % vrednosti izhaja posredno ali neposredno iz nepremičnin in pravic na nepremičninah, ki so v Sloveniji.

Dobički iz kapitala, ki nimajo vira v Sloveniji po zgoraj navedenih določbah ZDoh-2, imajo vir izven Slovenije.

2.1.2.3. Plačilo davka od dobička iz kapitala

Po določbi 94. člena ZDoh-2 se za odsvojitev kapitala med drugim šteje vsaka odsvojitev kapitala ali dela kapitala, kot je zlasti prodaja kapitala, dajanje kapitala v dar, zamenjava kapitala, izplačilo lastniškega deleža v primeru prenehanja gospodarske družbe, izplačilo lastniškega deleža v primeru zmanjšanja lastniškega kapitala gospodarske družbe, izstopa ali izključitve ter drugi primeri izplačila lastniškega deleža, izplačanega v denarju ali v naravi, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Davčna osnova od dobička iz kapitala je razlika med vrednostjo delnic ob odsvojitvi in vrednostjo delnic ob pridobitvi (prvi odstavek 97. člena ZDoh-2).

V vrednost delnic ob pridobitvi se po splošni določbi 98. člena ZDoh-2 všteva nabavna vrednost delnice in stroški, ki so določeni s tem členom. Za nabavno vrednost delnice se šteje v prodajni ali drugi pogodbi navedena vrednost kapitala v času pridobitve. Če delnica ni pridobljena na podlagi pogodbe ali če vrednost delnice v času pridobitve ni razvidna iz pogodbe, se za nabavno vrednost delnice šteje vrednost delnice v času pridobitve, ki jo zavezanec dokazuje z ustreznimi dokazili. Kadar zavezanec pridobi delnico pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe, se šteje, da je nabavna vrednost tako pridobljene delnice enaka nič (četrti odstavek 98. člena). Vrednost delnic ob pridobitvi se povečuje za normirane stroške, povezane s pridobitvijo kapitala, v višini 1% od vrednosti delnic ob pridobitvi. Nabavna vrednost in stroški v tuji valuti se preračunajo v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan pridobitve delnic oziroma na dan nastanka stroškov.

Po določbi 152. člena ZDoh-2 se ne glede na 98. člen ZDoh-2:

- za nabavno vrednost delnic, ki so bile pridobljene pred 1. januarjem 2003, šteje tržna vrednost na dan 1. januarja 2006, ki jo zavezanec dokazuje z ustreznimi dokazili, če teh dokazil ni, pa se upošteva knjigovodska vrednost na dan 1. januarja 2006. Če je dejanska nabavna vrednost takih delnic, ki jo zavezanec dokazuje z ustreznimi dokazili, višja od tržne vrednosti oziroma knjigovodske vrednosti na dan 1. januarja 2006, se upošteva dejanska nabavna vrednost;
- v primeru, kadar zavezanec odsvoji delnico, ki jo je pridobil ob povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe v letih 2005 ali 2006 in je bilo tako povečanje obdavčeno kot dividenda, za nabavno vrednost tako pridobljene delnice šteje nominalna vrednost delnice.

Za vrednost delnice ob odsvojitvi se po 99. členu ZDoh-2 šteje v prodajni ali drugi pogodbi navedena vrednost delnice ob odsvojitvi. Če delnica ni odsvojena na podlagi pogodbe, ali če vrednost delnice ob odsvojitvi ni razvidna iz pogodbe, ali če iz pogodbe ali drugih dokazil razvidna vrednost delnice ne ustreza vrednosti delnice, ki bi se dala doseči v prostem prometu v času odsvojitve, se za vrednost delnice ob odsvojitvi šteje primerljiva tržna cena delnice ob odsvojitvi. Vrednost delnice ob odsvojitvi se zmanjša za normirane stroške, povezane z odsvojitvijo delnice, v višini 1 % od vrednosti delnice ob odsvojitvi. Vrednost delnice ob odsvojitvi in stroški iz drugega odstavka tega člena v tuji valuti se preračunajo v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenija. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan odsvojitve delnice oziroma na dan nastanka stroškov.

Kadar je razlika med vrednostjo delnice ob odsvojitvi in vrednostjo delnice v času pridobitve negativna (izguba), se lahko v letu, za katero se odmerja dohodnina, za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivna davčna osnova za dobiček iz kapitala, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova. Izjema od tega pravila je edino neizkoriščen del izgube od odsvojitve delnic, ki jih je zavezanec pridobil pred pridobitvijo novih delnic pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe, ki zniža dobiček, ki ga je zavezanec dosegel pri odsvojitvi drugih vrst kapitala, ki se lahko prenaša v naslednja davčna leta.

ZDoh-2 v petem odstavku 97. člena določa, da negativna razlika (izguba), ki je dosežena z odsvojitvijo vrednostnih papirjev, deležev in investicijskih kuponov ne zmanjšuje pozitivne davčne osnove:

- če zavezanec v roku 30 dni pred ali po odsvojitvi kapitala pridobi vsebinsko istovrstni nadomestni kapital, ali pridobi pravico do nakupa ali obveznost nakupa istovrstnega kapitala (t.i. pravilo navidezne odsvojitve);
- če zavezanec odsvoji kapital in zavezančev družinski član ali pravna oseba, v kateri ima zavezanec lastniški delež ali pravico do lastniškega deleža v višini najmanj 25 % v obliki vrednosti vseh deležev ali v obliki glasovalne pravice na podlagi lastniških deležev v konkretni osebi, neposredno ali posredno pridobi istovrstni kapital.

Ugotavljanje davčne obveznosti se v skladu z določbo 100. člena ZDoh-2 lahko odloži pri naslednjih odsvojitvah delnic:

1. podaritvi delnic zavezančevemu zakoncu ali otroku;
2. zamenjavi deleža v okviru zamenjave kapitalskih deležev, združitvev in delitev, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb za namene obdavčitve pri zamenjavi kapitalskih deležev in obdavčitve pri združitvah in delitvah.

Ugotavljanje davčne obveznosti se odloži do naslednje obdavčljive odsvojitve podarjenega kapitala, ki jo opravi zavezančev zakonec ali otrok, oziroma do naslednje obdavčljive odsvojitve kapitala, pridobljenega z menjavo.

Za čas pridobitve kapitala se šteje datum sklenitve pogodbe ali drugega pravnega posla oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katerih je fizična oseba pridobila kapital. V drugih primerih pridobitve se za čas pridobitve kapitala šteje datum, ki je razviden iz drugih dokazil.

Za čas odsvojitve kapitala se šteje datum sklenitve pogodbe ali drugega pravnega posla oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katerih je fizična oseba odsvojila kapital. V primeru prenehanja gospodarske družbe, ter pri zmanjšanju osnovnega kapitala, se za čas odsvojitve kapitala šteje datum sklepa organa o prenehanju oziroma sklepa organa o zmanjšanju osnovnega kapitala. V primeru izstopa ali izključitve se za čas odsvojitve šteje datum vpisa učinka izstopa ali izključitve v register. V drugih primerih odsvojitve se za čas odsvojitve kapitala šteje datum, ki je razviden iz drugih dokazil.

Zavezanec je dolžan voditi evidenco zalog istovrstnega kapitala za vrednostne papirje in investicijske kupone. Zaloge takega kapitala se vodijo po metodi zaporednih cen (FIFO).

Zavezanec lahko vodi ločeno evidenco zalog istovrstnih vrednostnih papirjev, ki jih ima v gospodarjenju pri borznoposredniški družbi na podlagi pogodbe o gospodarjenju z vrednostnimi papirji, prav tako lahko zavezanec vodi evidenco zalog investicijskih kuponov istega vzajemnega sklada ločeno po posameznih razredih kuponov.

Od ugotovljene davčne osnove od dobička iz kapitala se po določbi 132. člena ZDoh-2 dohodnina izračuna in plača po stopnji 20 % in se šteje za dokončen davek. Stopnja dohodnine od dobička iz kapitala se znižuje vsakih pet let imetništva kapitala in znaša po dopolnjenih:

- petih letih imetništva kapitala: 15 %,
- desetih letih imetništva kapitala: 10 %,
- 15 letih imetništva kapitala: 5 %.

Dohodnine se ne plača od dobička iz kapitala, doseženega pri odsvojitvi delnic po 20 letih imetništva.

Način in rok vložitve napovedi

Skladno s prvim odstavkom 326. člena ZDavP-2 mora davčni zavezanec napoved za odmero dohodnine od dobička iz odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov vložiti do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto pri davčnem organu, razen davčnega zavezanca, ki je nerezident, ki jo mora v 15 dneh od dneva odsvojitve kapitala. Nerezident lahko tudi vloži napoved do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto, če napove vse odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev v preteklem letu.

Davčni zavezanec lahko v taki napovedi, ki jo je dolžan vložiti do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto, uveljavlja tudi zmanjšanje pozitivne davčne osnove od dobička iz kapitala iz odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov ali iz odsvojitve nepremičnin, za izgubo, doseženo z odsvojitvijo vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov ali doseženo z odsvojitvijo nepremičnine. Davčni zavezanec napoved za odmero dohodnine od dobička iz odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov vloži v elektronski obliki, če je v preteklem letu opravil več kot deset obdavčljivih odsvojitvev tovrstnega kapitala. Če davčni zavezanec ne razpolaga z računalniško opremo oziroma nima dostopa do

interneta, vloži napoved v elektronski obliki z uporabo računalniške opreme, ki jo zagotavlja DURS na davčnih uradih.

Nerezident lahko v napovedi uveljavlja ugodnosti, določene z mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja (znižanje ali oprostitvev plačila davka), ki jo je Slovenija sklenila z državo njihovega rezidentstva.

2.1.2.4. Dajanje podatkov davčnemu organu

V 339. členu ZDavP-2 je določeno, da morajo pooblaščen udeleženci trga vrednostih papirjev in druge pravne osebe, ki so opravljale prenose imetništva vrednostnih papirjev, davčnemu organu dostaviti podatke, ki se nanašajo na vse pridobitve, odsvojitve in unovčitve vrednostnih papirjev in na uveljavljanje stroškov ter identifikacijo zavezanca za davek in zavezanca za dajanje podatkov. Podatkov ni potrebno dajati v primerih odsvojitve, kjer je bil pravni temelj sklep o dedovanju, drugi pravni posel v zvezi s smrtjo, sodna odločba (sklep o sodni izvršbi) ali upravna izvršba (sklep o prisilni izterjavi).

Osebe, zavezane za dajanje podatkov, morajo podatke iz tega člena zakona dostaviti davčnemu organu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto.

2.2. Davčna obravnava dohodkov, doseženih na podlagi delnic, z vidika ZDDPO-2

Z vidika obveznosti za davčni odtegljaj, kot jo določa 70. člen ZDDPO-2, plačnik davka izračuna, odtegne in plača davek po stopnji 15 % med drugim tudi od dividend in dohodkov, podobnim dividendam iz 74. člena tega zakona, izplačanih rezidentom in nerezidentom (razen od dividend in njim podobnih dohodkov, izplačanih preko poslovne enote nerezidenta, ki se nahaja v Sloveniji).

Davek se ne izračuna, odtegne in plača od navedenih dohodkov plačanih Republiki Sloveniji ali samoupravni lokalni skupnosti v Sloveniji, Banki Slovenije, zavezancu rezidentu, ki izplačevalcu sporoči svojo davčno številko, ter zavezancu nerezidentu, ki je zavezan za davek od dohodkov, ki jih dosega z dejavnostjo oziroma posli v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, in izplačevalcu sporoči svojo davčno številko, če gre za dohodke, plačane tej poslovni enoti.

Obrazec za obračun davčnega odtegljaja (ODO-1) je določen s Pravilnikom o obrazcu za obračun davčnih odtegljajev od plačil dohodkov rezidentov in nerezidentov in načinu predložitve obrazca davčnemu organu (Uradni list RS, št. 136/06, 117/08 in 50/10).

V primeru izplačevanja dohodkov nerezidentom držav, s katerimi ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, lahko prejemnik dohodka z namenom, da izkoristi ugodnosti po tej pogodbi, plačniku davka predloži izpolnjen zahtevek za zmanjšanje ali oprostitvev plačila davka.

Posebej je v 71. členu ZDDPO-2 urejeno obdavčenje, ki velja za matične družbe in odvisne družbe iz različnih držav članic EU.

Z vidika prejemnikov dohodkov, pravnih oseb, rezidentov in nerezidentov, ki dosegajo dobiček z opravljanjem dejavnosti oziroma poslovanjem v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, ki so po ZDDPO-2 zavezani za obračunavanje in plačevanje davka na podlagi davčnega obračuna, se prihodki in odhodki iz naslova vrednostnih papirjev vključujejo v davčno osnovo (dobiček), ki je predmet obdavčitve po tem zakonu. Za ugotavljanje dobička v davčnem obračunu se temeljno upoštevajo prihodki in odhodki, ki jih zavezanec ugotovi v izkazu poslovnega izida oziroma letnem

poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi, razen prihodkov in odhodkov glede katerih ZDDPO-2 določa drugače.

V 24. členu ZDDPO-2 je določena posebna ureditev v zvezi z izvzemanjem prejetih dividend in dohodkov, ki so podobni dividendam, iz davčne osnove pri prejemniku teh dohodkov, v 25. členu pa posebna ureditev glede izvzemanja dobičkov oziroma izgub iz odsvojitve lastniških deležev. Pravilnik o izvajanju Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 60/07) v 2. poglavju dodatno opredeljuje način in pogoje za izvzem dividend in dohodkov, ki so podobni dividendam, in izvzem dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev.

Davčna obravnava dividend in dohodkov, ki so podobni dividendam

Pri določanju davčne osnove zavezanca, ki je prejemnik dividend oziroma drugih deležev iz dobička in dohodkov iz 74. člena ZDDPO-2, ki so podobni dividendam, se prejete dividende oziroma drugi deleži iz dobička, vključno z dohodki, ki so podobni dividendam (razen skritih rezerv iz 74. člena tega zakona, ki niso bile predmet obdavčitve pri izplačevalcu), izvzamejo iz davčne osnove, če je izplačevalec:

- zavezanec za davek po tem zakonu, ali
- za davčne namene rezident v državi članici EU in zavezanec za enega od davkov, v zvezi s katerimi se uporablja skupni sistem obdavčenja, ki velja za matične družbe in odvisne družbe iz različnih držav članic EU, ali
- za davčne namene rezident kake druge države in zavezanec za davek, ki je primerljiv z davkom po tem zakonu, če ni rezident države, ki je objavljena na posebnem seznamu držav, v katerih je splošna oziroma povprečna nominalna stopnja obdavčitve dobička družb nižja od 12,5 %.

Dividende se lahko izvzamejo iz davčne osnove prejemnika, če so bili v tekočem ali v preteklih davčnih obdobjih na njihovi podlagi v davčno osnovo vključeni prihodki. To pomeni, da se prejete dividende izvzamejo iz davčne osnove zavezanca po 24. členu ZDDPO-2 tako, da zavezanec v davčnem obračunu iz prihodkov izvzame te dividende, ki jih je v tekočem davčnem obračunu ali davčnih obračunih preteklih davčnih obdobj predhodno vključil med prihodke.

Davčna obravnava dobičkov in izgub iz odsvojitve lastniških deležev

Po določbi prvega odstavka 25. člena ZDDPO-2 se dobiček, ki ga zavezanec ustvari z odsvojitvijo lastniških deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja, ob izpolnjevanju določenih pogojev lahko izvzame iz davčne osnove zavezanca v višini 50 % tega dobička, in sicer če je bil zavezanec udeležen v kapitalu oziroma pri upravljanju druge osebe tako, da je imetnik poslovnega deleža, delnic ali glasovalnih pravic v višini najmanj 8 % in znaša čas trajanja te udeležbe najmanj 6 mesecev in je zavezanec v tem obdobju zaposloval nepretrgoma za poln delovni čas vsaj 1 osebo. Povezano s tem se po določbi drugega odstavka tega člena izguba iz odsvojitve takšnih lastniških deležev ne prizna v višini 50 %.

V primeru likvidacije ali prenehanja zavezanca ali poslovne enote nerezidenta v Sloveniji v obdobju 10 let po ustanovitvi, se v davčnem obračunu ob prenehanju davčna osnova poveča za izvzeti del dobička po prvem odstavku 25. člena ZDDPO-2 za zadnjih 5 davčnih obdobj.

Pri določanju davčne osnove zavezanca, ki ustvari dobiček iz odsvojitve lastniških deležev, pridobljenih na podlagi naložb tveganega kapitala (naložb v obliki povečanja osnovnega kapitala družbe z vložki zavezanca ali ustanovitve gospodarske družbe) v družbi tveganega kapitala, ki je ustanovljena v skladu z zakonom o družbah tveganega

kapitala, se celoten takšen dobiček izvzame iz davčne osnove zavezanca, če je imela ta družba tveganega kapitala status družbe tveganega kapitala celotno davčno obdobje in če je imela ta družba status družbe tveganega kapitala skozi celotno obdobje imetništva takega deleža zavezanca. Izguba iz odsvojitve lastniških deležev iz tega odstavka se ne prizna.

Pri določanju davčne osnove zavezanca, ki ustvari dobiček z odsvojitvijo lastniških deležev oziroma delnic v bankah, v zameno za izdajo ali prenos lastnih deležev ali delnic druge družbe, se dobiček ali izguba iz te zamenjave izvzame iz davčne osnove zavezanca. Če zavezanec prejme plačilo v denarju, se sorazmerni del dobička ali izgube, ki ustreza plačilu v denarju, vključi v davčno osnovo.

V povezavi z navedeno ureditvijo izvzema dividend oziroma drugih deležev iz dobička po 24. členu ZDDPO-2 in dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev po 25. členu ZDDPO-2 je treba upoštevati določbo 26. člena ZDDPO-2 glede davčne obravnave odhodkov, ki se nanašajo na udeležbo. Odhodki, povezani z upravljanjem in financiranjem naložb v kapital gospodarskih družb, zadrug in drugih oblik organiziranja, ki omogočajo dohodke, ki se izvzemajo po 24. in 25. členu tega zakona, se ne priznajo v znesku, ki je enak 5 % zneska v davčnem obdobju prejetih dividend in dobičkov, ki so po 24. in 25. členu izvzeti iz davčne osnove zavezanca. Ti odhodki se izvzamejo v davčnem obdobju, v katerem se iz davčne osnove izvzamejo navedeni dohodki.

3. Davčna obravnava transakcij z vidika Zakona o davku na dodano vrednost

Na podlagi 4. e točke 44. člena Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 13/11-UPB3, 18/11) so transakcije z vrednostnimi papirji oproščene plačila DDV. Oprostitev se nanaša na:

- transakcije z delnicami,
- transakcije z deleži v podjetjih ali združenjih,
- transakcije z obveznicami,
- transakcije z drugimi vrednostnimi papirji,
- posredovanje v zvezi z omenjenimi transakcijami.

Iz oprostitev so izrecno izključene storitve hrambe in upravljanja vrednostnih papirjev, storitve investicijskega svetovanja ter storitve v zvezi s prevzemi. Iz obsega oprostitev so izvzete tudi transakcije z dokumenti o lastninski pravici na blagu in pravicami in deleži. Za upravljanje vrednostnih papirjev iz 4. e točke 44. člena ZDDV-1 se šteje gospodarjenje z vrednostnimi papirji po nalogu in za račun posamezne stranke, ki se opravlja v skladu s predpisi, ki urejajo to področje.

** Za namene tega pojasnila je kuponska obveznica nematerializirana imenska obveznica, pri kateri se obresti izplačujejo v skladu z amortizacijskim načrtom na določen datum (vsaj) enkrat letno do končnega dospelja. Za kuponsko obveznico po tem pojasnilu se ne šteje zamenljiva obveznica.*

*** Obrazložitev tega člena je podana v pojasnilu DURS, št. 007-78/2010, 14. 5. 2010, ki je objavljeno na spletni strani DURS.*

**** Plačnik davka je opredeljen v 58. členu ZDavP-2. Obrazložitev tega člena je dana v pojasnilu DURS, št. 007-78/2010, 14. 5. 2010, ki je objavljeno na spletni strani DURS.*

http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/davki_in_carine/dokumenti/obvestilo_o_zacetku_zacasne_uporabeMednarodnih_sporazumov_o_obdavcevanju_dohodkov_od_prihrankov_v_obliki_placil_obresti/

****** V prvem odstavku 337. člena ZDavP-2 je določeno, da mora plačnik davka iz 58. člena tega zakona davčnemu organu dostaviti podatke potrebne za pobiranje dohodnine, določanje davčne osnove in uveljavljanje davčnih olajšav ter identifikacijo zavezanca za davek in zavezanca za dajanje podatkov. Plačnik davka mora davčnemu organu dostaviti tudi podatke o vzdrževanih družinskih članih.*

Po 1. in 2. točki drugega odstavka istega člena mora podatke iz prejšnjega odstavka davčnemu organu dostaviti tudi pravna oseba oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je v skladu z zakonom o obdavčenju rezident Republike Slovenije ali nerezident Republike Slovenije (ki ima v skladu z zakonom o obdavčenju poslovno enoto nerezidenta v Republiki Sloveniji), razen diplomatsko-konzularno predstavništvo tuje države ali predstavništvo mednarodne organizacije, ki fizični osebi izplačajo dohodek, oproščen plačila dohodnine v skladu z zakonom o dohodnini, ali dohodek, ki se ne všteva v letno davčno osnovo na letni ravni od katerega se dohodnina izračuna z odmerno odločbo, in sicer ne glede na to, ali jih tak dohodek bremeni.